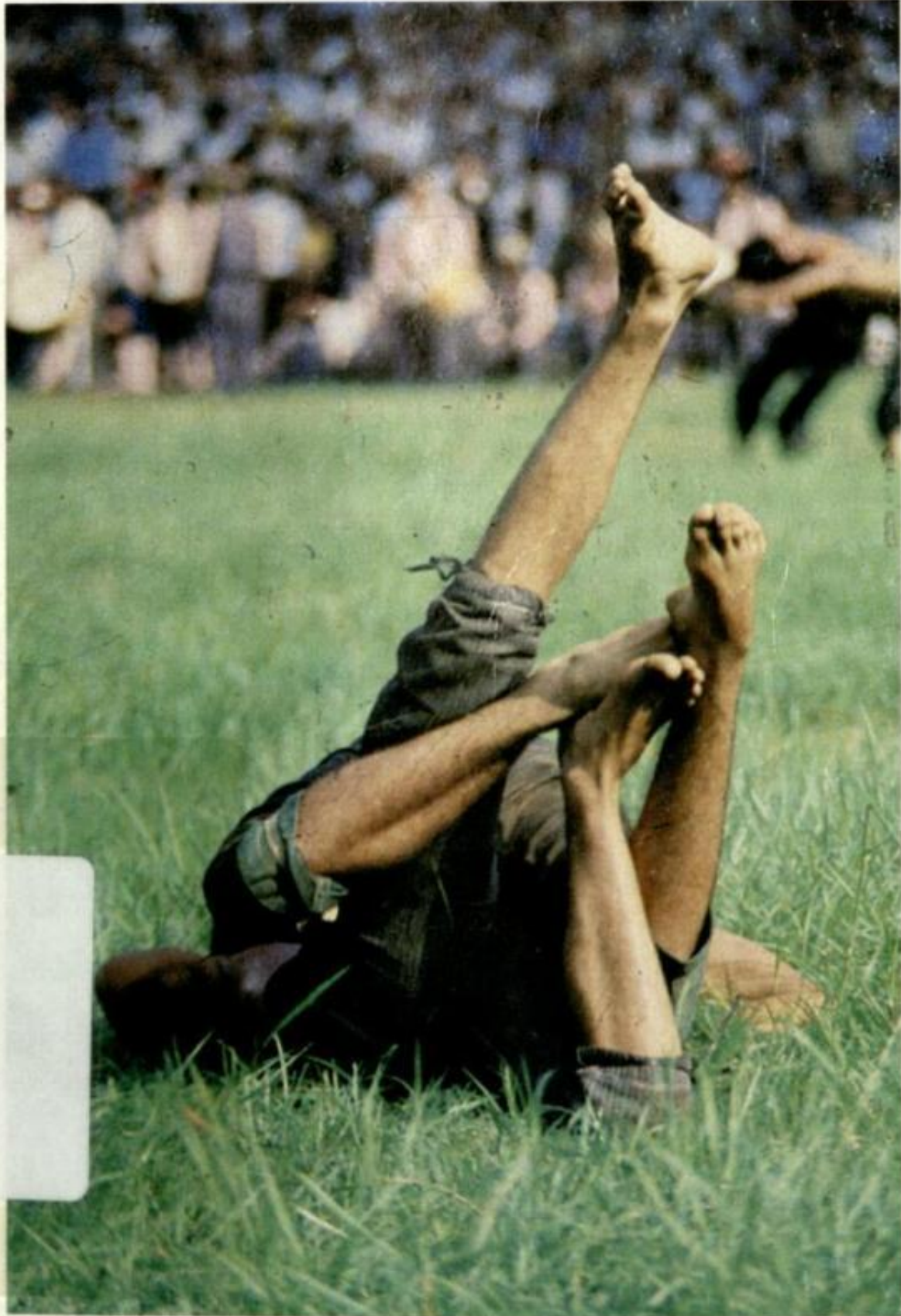

Bir Gelenek ki;

KIRKPINAR

1
98.8
2
91
94

Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi

0047272

255.07.02.01.06.00/07/0047272

GY

1198

-A2

Bu91

Bir gelenek ki;

KIRKPINAR

ERZURUM
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
ODİTORYUMU

30 MART 1994

KONUŞMACI

OĞUZHAN BİLGİN

633. Kırkpınar Ağası

0047272

TEŞEKKÜR

Geleneksel Kırkpınar'ımızın tüm yurttta ve dünyada şimdikinden daha iyi tanınması amacı ile yapmış olduğum çalışmalardan bir bölümünü Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erol beyefendinin davetleri ile Erzurum'da gerçekleştirme imkanını bulduğum için memnuniyetimi ve teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Böyle bir imkanı bulmamda kıymetli yardımlarını esirgemeyen Erzurum Valisi Sayın Oğuz Berberoğlu'na, Emniyet Müdürü Sayın Natık Canca'ya ve şahsında tüm emniyet mensuplarına ve özellikle organizasyonun tamamlanmasında baştan sona kadar bizimle birlikte güç sarfeden Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürü Doç.Dr. Recai Çınar beyefendi ile Atatürk Üniversitesi'nin tüm mensuplarına teşekkürler ediyorum.

"BİZİM HEDEFİMİZE BAŞKALARININ HAYALLERİ DAHİ ERİŞEMEZ"

Düşüncesinin sahip olduğu azimle yapmış olduğumuz çalışmaların bir bölümü olan

"ERZURUM ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KONFERANSI'nın Kırkpınar'ımıza faydalı olacağı inancını taşımaktayım. Saygılarımla

Oğuzhan BİLGİN
633. Kırkpınar Ağası

SAFAHAT'tan

Öğle olmaz mı cemaatle kılarlar namazı
Güleşin gümler o esnada mehib ince sazı:
Oturur besli davullar yere şişman şişman,
Perde göstermeğe başlar kabalada, o zaman.
Öyle inler ki, zemin kalb-i feza "küt küt" atar
Zurnanın tizleri, dersin, yedi iklim tutar!
Şimdi hayvanlı, yayan, kız, kadın oğlan, erkek
Kuşatır ip çekilen meydanı yüzlerce öbek.
Bir taraftan da inler na mütenai araba.
İnler amma o kadar süslü ki, dersin "abaca,
şu beyaz tenteler altında birer hacle mi var?
Çekilir derken ödülleri: Sezik on seçme davar.
İki baş manda, birer tay, dana top top dokuma
Hale peşkir gibi peşkeşleri artık sorma.
Yağ kazanlarla durur, tartısı yok, ölçüsü hiç:
Hani ister sürün, ister dökün, istersen iç!
Bunların hepsi biter, bir heyecandır belirir,
Ne temaşadır o, titrer durur insan tir tir.
Birbirinden daha mevzun iki üç çift endam,
Atılıp sahneye şahin gibi etmez mi hiram,
Ses, soluk çıkmaz olur, herkesi ürperme alır,

O geniş yerde nefeslerle beraber daralır.
Çünkü meydanda değil, seyre bakanlarda bile
Asım'ın dengi heyakil seçilir yüzlerle.
Şimdi sağ kolda, gümüş kaplı birer bazubent,
Boynu muskayla donanmış oyarım destelevent
Önce peşrev yaparak, sonra tutuşmazlar mı,
Güleş artık kızışır, hasmını tartar hasmı.
Uzanır şimdi göğüsler, kavuşur şimdi yine.
Dalga çarpar gibi çarpar gerilip birbirine.
Kimi tek çapraza girmiş, mütemadi sürüyor,
Kimi şirezeyi tartıp alıvermiş yürüyor,
Kimi sarmayla çevirsem diye sardıkça sarar,
Kimi kılçık düşünür, atmak için fırsat arar,
Adali göğdeler, altında o biçare çayır.
Serilir toprağa, hem bir daha kalkar mı? Hayır.
Bu elenseyle düşürmüş de hemen çullanıyor:
O da kurtulmak için türlü oyun kullanıyor.
Kimi almış paça kasnak, o açar, hasmı döner,
Kimi kündeyle giderken topuk eller de yener.
Kimi cür'etli olur çifte dalar, hem de kapar:
Kimi baskın çıkararak kazkanadından çarpar.
Seyreden halkı da bir gör: O ne candan hizmet
O ne rikkatli adamlar, o ne ma'sum ümmet.
Yaralı başları çevreyle boğanlar mı dedin.
Göz silenler mi dedin, incik oğanlar mı dedin.
Yağ süren başka, güğümlerle gezenler başka.
Şan, şeref duygusu millete yüksekse,
Merhamet hissi de öyle değilmiydi köse?"

Mehmet Akif, bu mısralarında Türk'ün unutulmaz
güreş sevgisini belirtmek istemiştir.

"GEZ DÜNYAYI GÖR KIRKPINAR'I"

KIRKPINAR'IN TARİHİ

Kırkpınar Güreşleri, Türkiye Yağlı Güreş Başpehlivanlığı'nı tayin eden muhteşem bir geleneğimizdir.

Gelenek ve göreneklerimizde önemli yeri olan Kırkpınar Yağlı Güreşleri tarihinin bilinmesinden yarar vardır.

Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin temelinde akıncı Osmanlı ruhunun Rumeli'ye yerleşmesi yatar. Osmanlı'dan çekinen diğer Anadolu Beyleri, Osmanlı'nın dikkatini Anadolu üzerinden çekmek amacıyla Bizans İmparatorluğu'na kendi iç sorunlarında yardımcı olarak Osmanoğulları'ndan yardım alabileceklerini belirtiyor, böylece Bizans ile Osmanlılar'ın birbirlerine yaklaşmasını istiyorlardı. Nitekim diğer beyliklerin bu konuda yapmış olduğu çalışmalar meyvelerini vermeye başlıyor, bu vesile ile de Kırkpınar'ın temelleri atılıyordu.

Diğer Anadolu beylerinin kışkırtmaları ile yola çıkan Bizans İmparatorluğu Osmanoğulları'ndan kendi iç sorunlarının çözümü için yardım istiyordu. Bizans İmparatorluğu'nun bu yardım isteği Orhan Gazi'nin Rumeli'yi feth etme isteğini doğuruyordu. Bu yardım isteğini takiben Orhan Gazi Rumeli taraflarına zaman zaman akınlar yapıp belli başlı şehirleri işgal

ettikten sonra Anadolu'ya dönüyorlardı. Orhan Gazi'nin asıl niyeti Rumeli'ye Türkler'in yerleşmesini, kökleşmesini ve devletleşmesini sağlamaktı. Bu amaçla Orhan Gazi'nin eline beklediği fırsat zamanla geçmiş olacaktı. Nitekim Bizanslılar'ın himayesindeki Domuzhisarı'nı ele geçirmek için kardeşi Süleyman Paşa'nın baskın ile ele geçirme fikrini beğenip uygun zaman olduğuna karar vererek Domuzhisarı'na hareket emri veriyordu. Böylece Rumeli'ye yerleşmenin temeli de atılmış oluyordu. Bu amaçla yola çıkan her biri birbirinden ala kırk yiğit kahraman Rumeli'ye geçiyordu. Mehtabın gümüş ışığı ile kaplanan o gecenin sabahında kırk gazi Bizanslılar'ın mülkiyetindeki Domuzhisarı'na yerleşiyor, ilerleyen zamanamütakiben Domuzhisarı'na yerleşen Türkler buraya sığmaz oluyor ve kol kol Rumeli'nin içlerine doğru dağılıyorlar. Boğazı geçen kırk gazi ise Edirne'ye yönelen kuvvetlerin öncülüğünü üstlerine alıyorlar. Edirne civarındaki Ahırköy merasına gelindiği zaman gaziler burada konaklıyorlar.

Türklerin askeri eğitimlerinin temelinde ve Türk milliyetçiliğinin ruhunda bulunan din, gelenek ve ata sporumuzun bir bütün halinde işlenmesine başlanıyordu.

Herbiri babayiğit bu kırk pehlivan atasporumuz olan Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin tohumlarını Ahırköy merasına serpiyorlardı. Burada güreşe tutuşan bu pehlivanların ikisi Anadolu yakasında iken yarım bıraktıkları güreşin de devamını tutmuş oluyorlardı. Bu iki güreşçi babayiğit Türkler'in er meydanında can verecek kadar candan güreştiklerini ıspat edercesine

güreş tutmuş ve bu güreş iki kahramanın son nefeslerini vermeleri ile son bulmuştur.

Bu iki kahramanın bağlılıklarını hayatları pahasına gösterdikleri için diğer gazi arkadaşları tarafından güreştikleri yerlere gömülmelerine sebebiyet vermiştir.

Gaziler güreşirken can veren arkadaşlarını güreştikleri yere defnettikten sonra Edirne'ye doğru yollarına devam ederler. Edirne feth edildiği zaman sağ kalan diğer gaziler güreşirken can veren bu arkadaşlarının mezarlarını güzelleştirmek ve anlaştırmak için arkadaşlarının mezarlarını ziyaret ederler. Ziyaretleri sırasında arkadaşlarının gömüldükleri yerde bulunan bir incir ağacının altından tam kırk tane pınarın aktığını görünce burada her yıl güreşlerin tertiplenmesine karar verirler. Burası Domuzhisari'nin zaptetmek için Rumeli'ye geçen kırk kahramanın aklına yer eder.

Tarihi Kırkpınar'ın yeri şimdiki hudutlarımız içerisinde yer almamaktadır. Kırkpınar'ın kurulduğu tarihi yer Yunanistan sınırları içerisinde Ahırköy'ün mesiresi içerisinde. Güreşler ise Nazif Ağa tarlası diye bilinen yerde yapılmaktaydı. Bu tarlanın bir ucu kırk pehlivanın güreştiği Kırklarçeşmesi'ne diğer bir ucu ise Topçuoğlu tarlasına dayanmaktadır.

BİRİNCİ DÜNYA VE BALKAN SAVAŞLARINDA BUGÜNKÜ YERİNE GELEN KIRKPINAR

Birinci Dünya ve Kurtuluş savaşları sırasında sekteye uğrayan, ayrıca asıl kapışma yeri bugünkü Yunanistan topraklarında kaldığından yeniden düzenlenmesi geciken Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin yeniden başlamasına altı arkadaş önyak olmuştur. Şevket Ödül, Ekrem Demiray, Tefik Sülün, Nazım, Mehmet ve Şazi adlarındaki bu altı arkadaş, Edirneliler'in mesire yerleri olan Sarayıçi diye anılan ve Tunca nehrinin kollarıyla çevrilen yarımadada Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ni başlattılar. Sarayıçi Kırkpınar Yağlı Güreşleri için ikinci önemli odak noktasıdır. Ayrıca Edirne ve Sarayıçi'nin Türk tarihi bakımından önemi büyüktür. Sarayıçi denilen yerde on bin kişinin barınabileceği büyük bir saray vardı. 1362 Temmuz'unda Bizans'tan alınan bu şehir, Avrupa'da Türk hakimiyetinin başlangıcında odak noktasını teşkil etmiştir. Zaman zaman yapılan işgaller ve yağma-

lamalar sonucu on binlerin rahatlıkla yaşayabileceği Sarayı yıkılmış, özelliğini kaybetmiştir.

Sarayı Topkapı Sarayı'ndan sonra gelen en büyük saraylarımızdan biri ünvanını taşıyan bu eserden günümüze bir şey kalmamıştır. Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ikinci mekan olarak seçilen Sarayı, belli zamanlarda devletin yönetildiği, Avrupa'ya yapılan seferlerde Osmanlı'nın kilit noktasını oluşturması açısından önemli olduğu kadar, Balkan harbi ve Edirne işgali tarihlerinde de oldukça üzücü ve hatırası belleklerden silinmeyecek derecede olaylarla da önemlidir. 1912-13 yılları arasında vuk'u bulan Balkan Harbi sırasında Edirne işgal edilmiş ve Sırp, Bulgar, Yunan ile Karadağ askerlerince esir alınan yüzlerce Türk Sarayı'nda zulüm görmüş, işkenceye maruz kalmış ve aç bırakılmıştır. Öyleki açlıktan ölmek için ağaç kabuklarını yemek sureti ile yaşam savaşı vermişlerdir. İşte bu bakımdan da Kırkpınar Yağlı Güreşleri yapıldığı yer itibari ile önem arz eder. Düşünün ki yüzlerce şehidimizin kanlarıyla sulanmış ve yatmakta oldukları topraklar üzerinde o günlerin anlamını belki de en iyi şekilde ifade edercesine Allah Allah nidaları eşliğinde pehlivanlarımız kapışmaktadır.

KIRKPINAR

Sarayı'nın er meydanı; bu meydana girerken insanın kalbi gümbür gümbür atar.

Geçmişle ilgili pek çok şeyi, genellikle kültüre dayanan alışkanlık ve temelleri Yunan'a dayama alışkanlığında olan Avrupalı iddiaları üzerine bu kapışmanın bize Yunanlılar'dan miras kaldığı kaydedilmiştir. Halbuki bu tamamen yanlıştır. Homer'in İlyada ve Odeseus'ünden bellediğimize göre elbette o çağlardaki pek çok kavimler gibi Yunanlılar'da güreşiyorlardı. Ancak Anadolu doğumlu bu ozan Homer, gözleri görmediği halde maviyi en iyi şekilde tarif eder ve güreşçilerin kum üzerinde kozlarını paylaştıklarını yazar. Halbuki güreşler öylesine Türk adet ve göreneklerine bağlıdır ki bu yönü ile diğer güreşlerden tamamı ile bağımsızdır. Ve de Türk insanının geçmişini tamamı ile yansıtır. Türkiye'mizde yağlı güreşlere hayranlık duyanların sayıları milyonları aşar. Yağlı güreş seyircisi kadar sessiz, sakın kurallara uyan ve taşkınlık göstermeyen bir seyirci olamaz. Yağlı güreş tamamen bir denge güreşidir.

Bu güreşe gönül verenler sağlam, dürüst bir güreş isterler. Rakiplerinden çok güçlü olan pehlivanla; varını yoğunu ortaya koyacak şekilde bir kaç dakika

bile mücadele ettikten sonra meydandan çekilen güreşçiye kötü gözle bakılmaz. O gücünü sergilemiş, kendinden güçlü olduğunu sezdiği pehlivana dürüstçe yol vermiştir.

Edirne Sarayı'ndan başka, yurdumuzda Çanak-kale, Antalya, Balıkesir, Karamürsel, Samsun gibi birçok yerlerde güreşler tertiplenir. Fakat başpehlivanlık ünvanının verildiği mekan Kırkpınar meydanıdır. Kırkpınar'da üç defa üstüste pehlivanlığı alan güreşçi altın kemerin sahibi olmaya hak kazanır. Yağlı güreşler minder güreşi gibi değildir. Tamamen denge unsuru dayandır. Yağlı güreşte sporcular el ve ense bağlayıp er meydanında durabilirler. Yağlı güreşlerde kesin galibiyet vardır. Beraberlik söz konusu olamaz. Yağlı güreşlerde saygı ve sevgi ön plandadır. Genç pehlivan ile yaşlı pehlivan güreştiğinde genç pehlivan güreşi kazanırsa yaşlı pehlivanın elini öperek meydana ayrılır.

Güreşlerde yenilen pehlivana kesinlikle kötü gözle bakılmaz. Kötü söz sarfedilmez. Güreşler esnasında birbirine kötü söz sarfeden pehlivan Kırkpınar'dan tamamen uzaklaştırılır. Buradan Kırkpınar'ın ne derece saygınlığının olduğu anlaşılabilir.

SARAYIÇI VE YAĞLI GÜREŞLER

Kırkpınar Yağlı Güreşleri Hıdrellez'den üç gün evvel başlar. Hıdrellez günü sona ererdi. Günümüzde çeşitli sebeplerle Kırkpınar Yağlı Güreşleri değişik zamanlarda yapılmaktadır. Bu yıl 633.'sü yapılacak olan güreşlerin başlama tarihi 22-24 Temmuz 1994 olarak belirlenmiştir. Son gün Başaltı ve Başpehlivan güreşleriyle geçer. Kırkpınar'ın son güreşi Başpehlivanlık güreşidir.

Kırkpınar başlamadan 10-15 gün önce Ağa civar köylere kırmızı dipli mum göndererek halkı kapişmalara davet eder ve bu mumlar civar köylerin kahvelerine asılırdı. O zamanki iletişim şartları düşünülürse bu şekilde halkı Kırkpınar'a davet etmenin ne derece anlamlı bir davranış olduğu anlaşılır. Bugün içinde aynı gelenek devam ettirmeye çalışılmaktadır.

Kırkpınar Yağlı Güreşleri adeta ülkemizdeki güreşlerin olimpiyatıdır. Ülkemizin her köşesinden gelen pehlivanlar burada başpehlivanlık için güreşirler. Güreşler gelenek ve göreneklere bağlı kalınarak yapılır. Güreşler ısınma ve kapişma safhalarından oluşur.

Güreşçiler güreşe başlamadan önce Cazgır güreşçileri takdim eder.

Cazgır'ın söylediği manilerden bir mısra :

**VUR SARMAYI KÜNDEDEDEN AT
GÖNDER MUHAMMED'E SALAVAT
SEYİRTTİM GİTTİM PINARA
ALLAH, HER İKİNİZİN DE İŞİNİ ONARA...**

Güreş peşrev ile başlar

PEŞREV

Güreşe başlamadan önce yapılan bir tür ısınma hareketi olup, pehlivanların birbirlerini selamlayıp, Yaradana Hamd etmesi anlamına gelir. Pehlivanlar peşrevi Kırkpınar'ın kendine has figürlerini sergileyerek yaparlar. Peşrevde yağlı güreşin mertçe kapışma ruhu ortaya çıkar. Peşrevde kesinlikle nara atılmaz.

Güreşçiler güreşe başlamadan önce yağlı güreşlere has kıyafetlerini giyerler. Bu kıyafete Kısbet denir.

KISBET

Tamamen deriden yapılmış vücudu göbekten dizlere kadar saran özel bir kıyafettir. Güreşlerde kullanılan kısbet Kuran'ı Kerim'in hükümlerine tamamen uyan bir kıyafettir.

Yağlı güreşlerin diğer önemli bir yanı da güreşlerin dua ile başlamasıdır.

DUA

Pehlivanları meydana salan, salavatçı veya cazgır denilen spiker, sporcuları doğum yerleri veya şöhet buldukları bölgelerin adlarını başta söyleyerek takdim eder, sonra mutlaka dua ederler.

EŞLEŞTİRME

Meydanda güreşecek güreşçilerin eşleştirilmesi de belli kurallar dahilinde yapılmaktadır.

Pehlivanların güreşecekleri boylar o yıl çeşitli bölgelerde elde ettikleri dereceler göz önünde bulundurulur. Kırkpınar'da bir yıl önce büyük boya soyunan bir pehlivan, şayet o yıl katıldığı boyda birincilik elde etmişse ertesi yıl bir üst boyda güreşmek zorundadır.

Ayak, Deste, Orta, Başaltı ve Baş olmak üzere, kilo, yaş ve teknikleri ile bir yıl önceki ve o mevsim elde ettikleri başarıları göre sıralanan sporcular, Kırkpınar kule hakemleri tarafından, kura ile eşleştirilir. Güreşçilerin güreşe başlamadan önce yapmaları gereken ilk iş yağlanmadır. Güreşçilerin yağlanmasında su ile karıştırılmış ayçiçek yağı kullanılır. Er meydanında güçlerini denemeye karar verip, soyunup kısbet giyen pehlivanlar içleri yağ ile su doldurulmuş kazanlarda yağlanırlar. Yağ dökünülürken önce sağ elle sol omuza, göğüse, kol ve kısbeta yağ sürülür. sonra sol elle aynı şey yapılır.

DAVUL VE ZURNA

Davul ve zurna Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Bu amaçla Kırkpınar'da 40 davulcu ile 40 adet zurnacı bulunur. Bunlar güreşlerin temposuna göre ritim tutarlar. Dünya'da en güzel davul ve zurna Kırkpınar'da çalınır. Davul ve zurnacılar atalarımızdan bize yadigar kalan pehlivanlık ve cenk havaları ile hem seyircileri, hem de pehlivanları coştururlar, pehlivanlardan biri yenici bir oyuna girdiği zaman tempoyu hızlandırır, böylece sporculara hız verilir. Bu hızlı tempoya "Cangarbi" denilir. Yağlı güreşlerde ananevi kurallar geçerlidir. Yağlı güreşte beraberlik yoktur. Hakem kurulu böyle bir durumda pehlivanları başka pehlivanlar ile eşleştirir. Yenileceğini anlayan sporcu pes ederek meydandan çekilebilir. Türkiye Başhepvanlığı'nı kazanacak olan kişi rakiplerini mutlaka yenmelidir. Yüzde yüz yenileceğini anlamayan pehlivan paçasına dokunarak yenilgiyi kabul etmiş olduğunu bildirir. Böylece sırt aşağı olmaktan kendini kurtarabilir. Günümüzde güreşlere belli bir zamanlama süreci konulmuştur. İki pehlivan yenişemediği zaman güreşe puanlama usulü ile devam edilir.

GÜREŞLERDE

Yenilme kuralları şöyledir:

1. Göbek yıldız görünce (göbek açılınca)

2. İki elle oturur durumda gömüldüğünde
3. Sırtüstü düşerken tek dirseğin yere değmesi durumunda
4. Ayak bağı olmadan kucaklanıp bulunan bir yerde daire içinde çevrilmesi veya kucakta üç adım taşınması halinde
5. Güreş sırasında kasıt olmadan kısıbetin kalçadan sıyrılması veya yırtılması durumunda.
6. Tek elle dönerken diğer ele geçilmesi durumunda
7. Çivi yukarı tabir edilen dikilmelerde
8. Sırtüstü olmada
9. Tedavi veya bayılmalarda
10. Faal durumda hakem kararı ile diskalifiyelerde.

GÜREŞLERDE

Yasak Oyunlar:

1. Çift sarma (makas)vurarak rakibin üzerinde beklemek
2. Kündede bel kemiğinde tazyik
3. Ayağı dizkapağından ters tarafa bükme
4. Baldırpatlatan oyunu yapmak.
5. Rakibin gözüne, kulağına, burnuna parmak sokmak
6. Kemane çekmek, tırmalamak, ısırarak, hayaları sıkmak, kafa, yumruk veya tekme atmak
7. Rakibinin kolunu ters tarafa bükme
8. Sebepsiz yere boyunduruk çekerek rakibini boğmaya kalkmak

9. Rakibini kasten saha dışına veya seyircilerin üzerine, meydanda güreşen diğer pehlivanların üzerine sürmek.

10. Rakibi altta kalınca arkadan kazık vurarak beklemek

Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin Kendine has cezai kaideleri vardır

Bunlar:

1. Güreşçiler, hakemler , seyircilere ve rakibine kötüsöz sarf edemez. Bu yapıldığı takdirde güreşçi müsabakalardan uzaklaştırılır.

2. Müsabaka sırasında rakibi ile konuşan güreşçi Kırkpınar'a alınmayabilir

3. Ciddi güreş tutmayanlar, anlaşmalı güreşenler müsabakalardan atılırlar. Yukarıda saydığımız kuralardan Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin ne kadar önemli olduğu anlaşılır.

KIRKPINAR'IN NAMLILARI

Kırkpınar kavgışmalarında üstün kuvvetleri ve oyun bilgileri ile güreş severleri büyüleyen, onların kalbini kazanan pek çok unutulmaz pehlivan vardır. Bunlardan 1872 de baş pehlivan olan Yozgat'lı Kel Hasan'ın metni günümüze kadar ulaşmıştır. Ayrıca methi günümüze kadar ulaşan diğer pehlivanlar'da şunlardır; 1854-1855 yıllarında pehlivan olan Akkoyunlu Kazıkçı Kara Bekir, Kastamonu'nun Cambaz Köyünde doğan Arnavut oğlu Ali pehlivan özellikle Arnavutoğlu Ali Pehlivan meydanlarda 42 yaşına kadar güreşmiş ve baş pehlivanlığı hiç kimseye kaptırmamıştır. 42 yaşından sonra da meydanlardan çekilmiştir. Kırkpınar karşılaşmalarının münakaşasız en büyük ismi tam 27 yıl Başpehlivan olan Pilevneli Kel Aliço'dur. O zamanlarda üç defa üst üstte başpehlivan olanlara kemer verilse idi tam dokuz tane kemeri olacaktı. Kel Aliço'yu yenen pehlivan ise Makarnacı Hüseyin pehlivandı.

Bundan sonra Koca Yusuf'un başlı başına bir güreş imparatoru olduğu yıllarda Kel Aliço'nun çırağı Abdul Halil (Adalı Halil) Kurtdereli Mehmet ve daha niceleri. Türk güreşini Avrupa ve Amerika'da tanıtan pehlivanlarımızdan olan Koca Yusuf, Kurtdereli Mehmet, Adalı Halil, Kara Ahmet pehlivan ve diğerleri

Türk'ün kuvvetini kayıtsız, şartsız göstermiştir.

Pehlivanlık güreşlerinde pehlivanlar başpehlivanlığı kendileri veyahut rakiplerinin yetiştirdiği genç kuşaklara kaptırıyorlardı. Yapılan bu güreşlerde hilenin ve haksız kazancın yeri hiç olmamıştır. Tüm karşılaşmalar kurallara harfiyen uyarak dürütçe gerçekleştirilmiştir. Zaten bu da Kırkpınar'ın şanından ileri gelmekteydi. Kırkpınar güreşlerini diğer güreşlerden ayıran yanlardan birisi de bu idi.

BAŞPEHLİVANLIK

Türkiyemizde Yağlı Güreşlere hayranlık duyanların sayıları milyonları aşar. Yağlı güreş seyircisi kadar sakın, sessiz ve kurallara uyan bir seyirci yoktur. Güreşe gönül verenler er meydanında sağlam ve dürüst güreş isterler. Bir pehlivan ne kadar usta olursa olsun yağlı güreşte anlaşmalı güreş tutarsa, seyircisi tarafından benimsenmez. Kırkpınar'da Başpehlivanlığı üç defa üst üstte elde eden sporcuya altın kemer verilir. Bu kemer 1 kilo 600 gram ağırlığında olup 22 ayar altındır. Üzerinde Edirne, tarihi yerler ve Kırkpınar ile ilgili işlemler ve simgeler bulunan bu altın kemer belediye tarafından özel olarak yaptırılır. Manevi değeri çok büyüktür.

KIRKPINAR AĞA'LARI

Kırkpınar'da Ağa; "Kırkpınar'a pehlivan ve seyirci-

leri çağıran, konukları karşılayan, ağırlayan, yemek veren, yatacak yerlerini hazırlayan "adet'i kadime"ye göre güreşlerin yapılmasını sağlayan, ödülleri dağıtan, güvenlik düzenini kontrol eden sorumlu ve yetkili kişidir."

Geleneklere göre Ağa; meydanın tek hakimidir.

Kırkpınar Ağası, güreşlerin yapıldığı son gün öğleden sonra açık arttırma ile seçilir. Artırmada kuzuya en çok ödeyen gelecek yılın ağası olur. Ödenen bu bedel belediye kasasına girer. Öncelikle Kırkpınar organizasyonu için harcanır.

NEDEN KIRKPINAR AĞASI OLDUM?

Saygıdeğer Konuklar,

Bu dakikaya kadar anlatmağa çalıştığım Kırkpınar ile ilgili tüm bilgiler çeşitli kaynaklardan derlenen bilgilerden ibaret idi. Bu bilgilerin, yaşanan olayların Kırkpınar Ağası olmamda etkisi elbette ki büyüktür. Ancak bütün bunların yanında ülkemizin böylesine önemli geleneklerini ve tarihi miraslarını geliştirerek koruması ve bu yolla da dünya milletlerine güzel Türkiye'mizi tanıtmak amaçlı kullanılması gerektiğine inanıyorum.

Her Türk vatandaşının tabii görevi olduğu gibi öncelikle ve özellikle her Türk genci ülkesini, milletini gelenek ve göreneklerini, tarihi güzelliklerini anlatmak, tanıtmak durumundadır. Bu sayede böylesine önemli milli değerlerimiz sürekli gündemde olacak ve tabiidir ki bu servetimize gösterilecek ilgi sayesinde

memleketimiz kazanacaktır. Bir devleti var eden milletler, milletleri var eden ise tarihi değerleri ve gelenekleridir.

Kırkpınar dünyada eşi benzeri olmayan bir muhteşem gelenek ve Ata sporumuz. Öylesine muhteşem bir tarih ki; 645 sene evveline dayanan bir geçmişi ve 633 sene gibi yapıla gelen bir sürekliliği var.

Sayın Atatürk Üniversitesi'nin değerli mensupları, o denli önemli bir rakam ki; bugün süper devlet olarak tanımlanan Amerika Birleşik devletleri henüz keşfedilmemiş, dünya üzerinde bugün var olan birçok devletin adı dahi anılmıyor iken tamamiyle bize ait bir organizasyon olan Kırkpınar yapılmakta idi. Hatta bu ülkeler henüz devletleştğinde Kırkpınar'ın yaşı bir asırı aşmıştı.

Değerli Misafirler,

Kırkpınar'ı nasıl ülkemde ve dünyada daha geniş kitlelere tanıtabilirim düşüncesiyle çalışmalara başladım. Önce bir ekip kurmak gerektiği ortaya çıktı.

Nasıl bir ekip? Herşeyden evvel gönüllü, milletine, memleketine sevdalı bir ekip. İşte böylesine değerli can dostlarımla birlikte çalışmalar koyulduk.

İlk olarak Kırkpınar'a ev sahipliği yapan Edirne ve Edirneli'lerin fikirlerinden istifade etmek istedik. Yapılacak her türlü etkinliğin halkımızın katılımı ile yapılmasının daha yararlı olacağını düşündük. Çeşitli vesilelerle herkese ama herkese ulaşmayı ve ulaştığımız herkesin fikrini almayı hedefledik. Bunu daha da genişlettik ve tüm ülke sathına yaymak istedik ve bu güne kadar 10.000'in üzerinde mektup ve yazı ile hemen her kesimden konuyla alakalı yardım

talebinde bulunduk. Bu gün burada olmamıza sebep de budur inancındayım. Üniversiteniz yetkililerinin özellikle Sayın Recai Çınar Beyefendinin bu konudaki duyarlı yaklaşımı bizleri çok mutlu etmiştir. Mutlu olduğumuz iki husus var. Birincisi tanıtım çalışmalarımızın olumlu neticeler vermesi, diğeri ise sizlere ulaşmış olmakla Kırkpınar ve Türkiye'mize sağlayabileceğimiz katkılardır.

Bunların yanında Dışişleri ve Spor Bakanlığımız ve ilgili kuruluşlar ile temas etmek suretiyle yurt dışındaki bütün temsilciliklerimize çeşitli broşürler ve video kasetler göndermek ve yaratılabilecek her türlü zeminde bizzat bulunmak gibi girişimlerim oldu.

Zira bu yıl 18-24 Temmuz 1994 tarihlerinde düzenlenecek 633. KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİ ve şenliklerine yabancı devlet adamlarını, basın yayın kuruluşlarını davet etmek arzusunda'yım. İnsanların ilgisini mutlak surette çekeceğine inandığımı Kırkpınar'la ilgili bir ön bilgi olması hasebiyle bu tür çalışmaların yararı muhakkaktır.

Bu yıl ilk defa düzenlenecek, Balkan ülkeleri ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin katılımıyla gerçekleşecek Uluslararası Geleneksel Güreşler Şöleni ise ayrıca gurur duyduğum bir girişimimiz. 27-29 Mayıs 1994 tarihlerinde Edirne'de gerçekleşecek bu organizasyon ile 14'den fazla ülkeyi bir araya toplayacak ve bu ülkelerin çoğunú Türki Ülkeler oluşturacağından bütün dünyaya önemli ve anlamlı bir mesaj vereceğiz.

Atatürk Üniversitesi'nin Değerli Öğretim Üyeleri, kıymetli öğrencileri

Bugün bana vermiş olduğunuz fırsat için teşekkürler ediyor ve burada anlatmaya çalıştığım Kırkpınar ile ilgili konuların hafızalarınızda kalmasından çok, bu attığımız adımla geleceğe yönelik yapacaklarımızın doğmasında önemli rol oynayacağına inanıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyor ve sözlerimi Fatih Sultan Mehmetin şu sözleriyle bitirmek istiyorum.

"BİZİM HEDEFİMİZE BAŞKALARININ HAYALLERİ DAHİ ERİŞEMEZ."

Saygılarımla,

Mehmet Şahin

EDİRNE SEVDASI

Nice şehirler gördüm kocamaaaan kocaman,
Senin için Edirne'm başım dönüyor inan.

Sevgilerim sanadır, sevdalarım hep sana,
Sevdim seni Edirne'm çok sevdim kana kana.

Güneşinin doğuşunu Selimiye'den seyrettim,
Sultanların gelişini, Sinan'ları hayal ettim.

Hacı İlbey oradaydı, Sultan Murat orada,
Yıldırım'ın askeri bekliyordu sırada.

Burmali cami Eski cami tıklımtıklım doluydu.
Ulu hünkarlar yanında cemaatler uluydu.

İçim dolu dolu oldu, Sarayı'ne indim,
Sevdalandım Edirne'm sevda oldu heryerim.

Sana saraylar yakışmış kervansaraylar senin,
Gözbebeğimizsin sen, tarih senin her yerin.

Hangi yanını desem, her bir yerin muhteşem,

Bin tarihsin Edirne'm, bu ne büyük ihtişam.

Adalı için midir sessiz akıyor Tunca,
Selam durmuş söğütler baka arda boyunca.

Ezan sesleri bunlar üçyüz minareden gelen
Kırk davulun sesi midir Koca Yusuf mudur?

Edirne'de bayram var, Edirne'de büyük düğün,
Sarayı'ni kaynıyor vursun davullar bugün.

Hayyda bre Aliçooo!... uyuyor musun?....
Kıran kırana güreş var duymuyor musun?

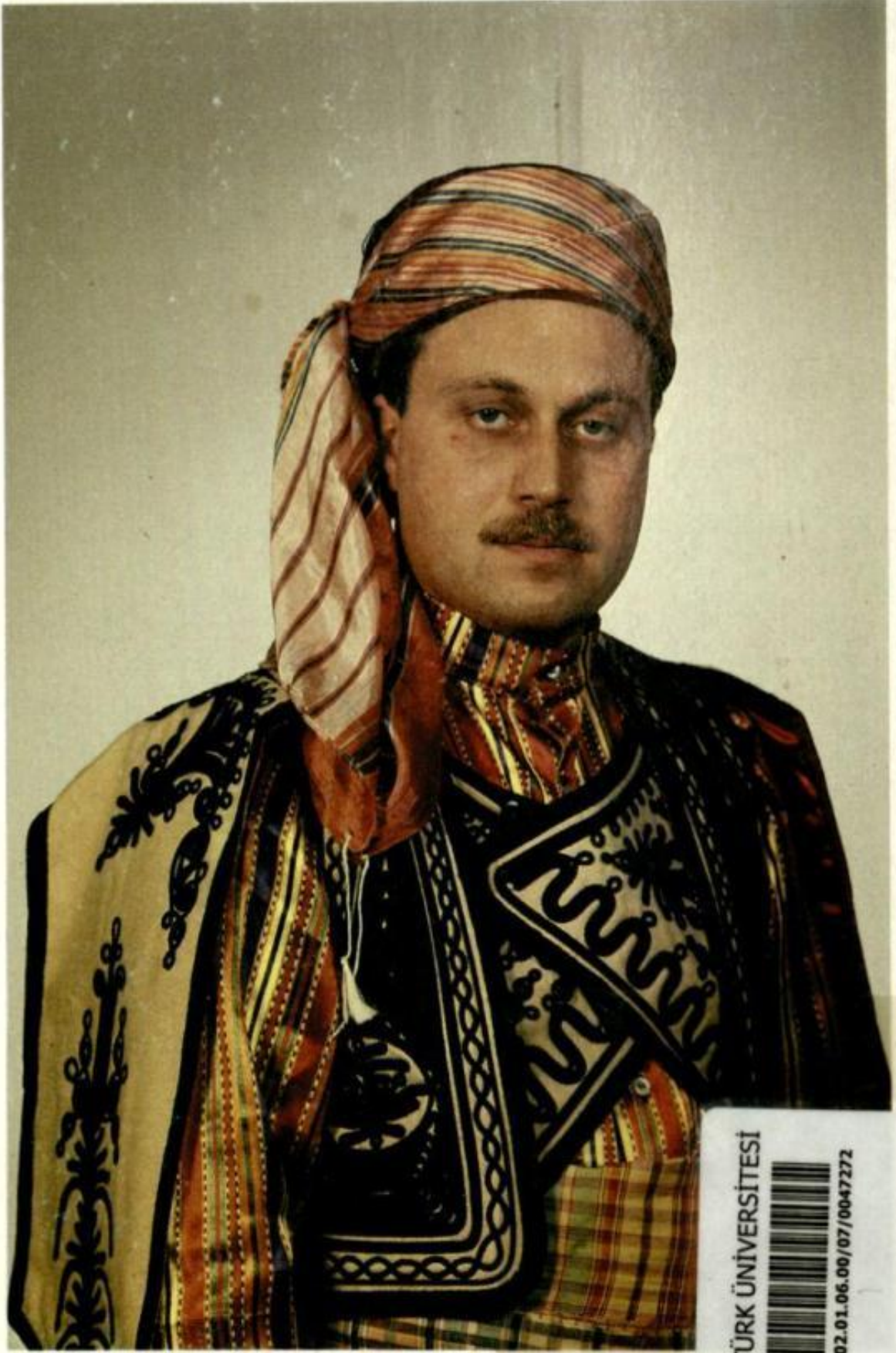
Filibeliler, Kara İbolar, Çolak Mollalar gelmiş
Ermeydanı Kırkpınar hep böyle muhteşemmiş.

Hergeleci, Makarnacı, Yörük Ali sende uyan,
Kara Ahmet, Kurtdereli, Adalı meydan okuyan.

Yerler, gökler inledi, taa Balkanlar sarsıldı,
Kara Emin, Koca rüstem, Aliçoooo!...uyan

Davullar vurun, vur kocamaaaan kocaman.
Edirne'de CENK var, sarsılsın bütün cihan.

Mehmet Selim

OĞUZHAN BİLGİN
633. Kırkpınar Ağası

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

255.07.02.01.06.00/07/0047272